ФОП ЛУНЯЧЕК ВАДИМ ЕДУАРДОВИЧ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Керівник проєкту
«Professional Development»

Вадим ЛУНЯЧЕК
31.10.2026

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти
«Інструменти ШІ в діяльності сучасного вчителя»

Харків – 2026

Розробники: Грановська Т.Я., кандидат педагогічних наук.

Напрям підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей із питань використання засобів штучного інтелекту в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти.

Розроблено з врахуванням типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 № 904); Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з академічної доброчесності (наказ МОН України від 18.12.2024 № 1759); Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225); Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988).

Термін дії програми: з 01.11.2026 до 31.10.2031 року.

Рецензенти:

1. **Шиян Надія,** доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри хімії та методики викладання хімії Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка.
2. **Ткачова Наталія**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційної педагогіки, освітніх трансформацій і лідерства ННІ «Академія вчительства» ХНУ імені В. Н. Каразіна.

© Грановська Т.Я., 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Сучасний етап розвитку загальної середньої освіти в Україні відбувається в умовах стрімкої цифровізації освітнього простору та активного впровадження високотехнологічних інструментів, серед яких особливе місце займають технології штучного інтелекту (далі – ШІ). Відповідно до вимог Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), сучасний педагог має володіти моніторинговою, прогностичною, інформаційно-цифровою та методичною компетентностями, має вміти організовувати сучасне освітнє середовище, використовувати новітні освітні технології та формувати індивідуальну освітню траєкторію здобувачів освіти при цьому постійно вдосконалювати свій професійних рівень.

Інструменти штучного інтелекту (генеративні нейромережі для роботи з текстом, створення зображень, презентацій, аудіо- та відеоролдуктів, онлайн платформи та цифрові додатки з адаптивним ШІ-інструментами тощо) відкривають принципово нові можливості для розробки навчально-методичних матеріалів для вчителі та організації освітнього середовища в цілому.

Водночас як показує досвід, простежується певна динаміка суттєвого розриву між високим потенціалом технологій ШІ та реальними практичними навичками освітян щодо їх безпечного, методично обґрунтованого та етичного застосування. Учителі-предметники зіштовхуються з труднощами під час формулювання коректних промптів (запитів), верифікації згенерованої ШІ інформації на предмет доступності пояснень, наукової достовірності, дотримання академічної доброчесності та захисту даних.

У зв’язку з цим виникає нагальна потреба у цілеспрямованому підвищенні кваліфікації вчителів, спрямованому на системне формування їхньої інформаційно-цифрової компетентності відповідно до Професійного стандарту «Вчителя закладу загальної середньої освіти» та концепції Нової української школи. Програма орієнтована на перехід від пасивного знайомства з інструментами ШІ до їх свідомого інтегрування в календарно-тематичне планування через розробку навчально-методичних матеріалів, створення різнорівневих і індивідуальних завдань, розробку дослідницьких проєктів, оцінювання навчальних досягнень учнів та автоматизацію рутинних педагогічних задач.

Таким чином, запропонована програма підвищення кваліфікації вчителів-предметників є актуальною та своєчасною, оскільки поєднує нормативно-правові вимоги до професійних компетентностей вчителя з інноваційними освітніми тенденціями. Реалізація програми дозволить педагогам не лише підвищити рівень власної цифрової грамотності, а й трансформувати викладання дисциплін у сучасний та високотехнологічний

© Грановська Т.Я., 2026

процес, орієнтований на розвиток критичного мислення, навчальних та науково-дослідницьких здібностей здобувачів освіти.

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 3 години / 0,1 кредиту ЄКТС.

Особливості реалізації програми. Реалізація програми підвищення кваліфікації вчителів «Інструменти ШІ в діяльності сучасного вчителя» здійснюється з урахуванням вимог Професійного стандарту «Вчителя закладу загальної середньої освіти», концерції Нова українська школа та сучасних тенденцій цифровізації освіти. Програма передбачає поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю, спрямованою на формування *предметно-методичної, інформаційно-цифрової, прогностичної організаційної* та інших компетентностей вчителів-предметників у сфері застосування інструментів штучного інтелекту.

Навчання організовується з використанням інтерактивних методів, технологій проблемного та проєктно-орієнтованого навчання, які ґрунтуються на розвитку навичок складання ефективних запитів (промпт-інжинірингу), а також критичному аналізу та верифікації згенерованого ШІ контенту на предмет наукової достовірності та дотримання принципів академічної доброчесності.

Особливістю програми є її висока практична спрямованість, що передбачає поради та навчання для розробки учасниками авторських дидактичних матеріалів, інтерактивних електронних завдань з можливістю побудови індивідуальних освітніх траєкторій для учнів, візуалізації теоретичних матеріалів та складних процесів, а також алгоритмів автоматизації перевірки знань та рутинної підготовки до уроків з використанням ШІ-інструментів.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей вчителів-предметників щодо інтеграції інструментів штучного інтелекту в освітній процес на засадах педагогічної доцільності, безпеки та етичності, з метою підвищення ефективності навчання, розвитку дослідницької компетентності й критичного мислення учнів, організації партнерської взаємодії та забезпечення безперервного професійного розвитку педагогів.

© Грановська Т.Я., 2026

Завдання підвищення кваліфікації:

формувати педагогічні компетентності засобами інтегрування технологій штучного інтелекту (генеративних мереж, онлайн платформ та цифрових додатків з адаптивним ШІ-інструментами) у викладання шкільних дисциплін;

опанувати практичні навички промпт-інжинірингу для створення якісного навчально-методичного контенту, адаптації складних наукових концепційприр та диференціації завдань;

забезпечити критичний аналіз та верифікації згенерованих ШІ даних на предмет наукової достовірності, дотримання норм академічної доброчесності та етичних стандартів;

оптимізувати та автоматизувати процеси підготовки вчителів до уроків, моніторингу та оцінювання навчальних досягнень учнів, а також проєктувати індивідуальні освітні траєкторії учнів;

розвивати здатності до ефективної партнерської взаємодії із здобувачами освіти та колегами в цифровізованому освітньому середовищі й готовності до постійного самовдосконалення в умовах освітніх змін.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

У результаті опанування програми передбачається вдосконалення професійних компетентностей вчителів закладів загальної середньої освіти, зокрема професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти»:

А2. Предметно-методична компетентність:

А2.4. Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти;

А3. Інформаційно-цифрова компетентність:

А3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності;

А3.2. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси;

А3.3. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі;

Б3. Компетентність педагогічного партнерства:

Б3.1. Здатність до суб’єкт-суб’єктної взаємодії із здобувачами освіти в освітньому процесі;

Г1. Прогностична компетентність:

Г1.2. Здатність планувати освітній процес;

Г2. Організаційна компетентність:

Г2.2. Здатність організовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти;

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність:

© Грановська Т.Я., 2026

Г3.1. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;

Г3.2. Здатність аналізувати результати навчання здобувачів освіти;

Д1. Здатність до навчання впродовж життя:

Д 1.3. Здатність до інноваційної діяльності.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Слухачі зможуть ефективно обирати та застосовувати генеративні мережі, онлайн платформ та цифрових додатків з адаптивним ШІ-інструментами для оптимізації та автоматизації процесів підготовки до уроків; розробки навчально-методичних матеріалів (конспектів уроків, презентацій, інфографіки), різнорівневих та дослідницьких завдань та проєктів для учнів; моніторингу та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Крім того, вчителі оволодіють навичками промпт-інжинірингу, верифікації наукової достовірності згенерованих даних, критичного оцінювання інформації та забезпечення академічної доброчесності.

У результаті опанування програми підвищення кваліфікації вчителі набудуть цілісного розуміння дидактичних можливостей, принципів та етичних норм використання інструментів штучного інтелекту в освітньому процесі, що сприятиме підвищенню рівня цифрової та методичної компетентностей педагогів.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації вчителів-предметників ЗЗСО здійснюється на засадах компетентнісного підходу з урахуванням ступеня досягнення очікуваних результатів навчання та сформованості професійних компетентностей, визначених програмою.

Система оцінювання передбачає поточний контроль у процесі навчання (виконання практичних завдань засобами ШІ, розроблення фрагментів конспектів-уроків, презентацій, різнорівневих задань ШІ, матеріалів для оцінювання, моніторингу та контролю знань учнів) та підсумкове оцінювання.

Критеріями оцінювання є: повнота та обґрунтованість виконаних завдань, рівень володіння навичками роботи з сервісами ШІ для розробки навчально-методичних матеріалів, створення різнорівневих і дослідницьких завдань та проєктів, оцінювання навчальних досягнень учнів та автоматизації рутинних педагогічних задач з використанням ШІ-інструментів. Підсумкова оцінка визначається за шкалою «зараховано / не зараховано» за умови виконання всіх обов’язкових вимог програми.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат відповідно до встановленого зразка обсягом 3 години / 0,1 кредиту ЄКТС.

Вартість: 200 грн.

© Грановська Т.Я., 2026

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено розвиток професійних компетентностей вчителів-предметників реалізації ключових напрямів використання штучного інтелекту в освіті, зокрема у частині проєктування високотехнологічного освітнього середовища, створення інноваційних систем оцінювання результатів навчання, цифровізації педагогічної діяльності та автоматизації рутинних підготовчих процесів. Особлива увага приділяється формуванню здатності вчителів забезпечувати якість освітнього процесу на засадах педагогічної доцільності, академічної доброчесності, безпеки та етичності використання інструментів ШІ.

Зміст програми складається з 2-х взаємопов'язаних тем, спрямованих на формування практичних навичок використання засобів ШІ для організації освітнього середовища з предметів ЗЗСО.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту програми, складає 3 години, із них: 50 хвилин – лекційні заняття, 100 хвилин – практична робота, 30 хвилин – контрольні заходи.

Назва навчальних тем	**Кількість годин** *(надано у хвилинах)*			
	Лекції	**Практичні заняття**	**Контрольні заходи**	**Усього**
Тема 1.1. Інструменти штучного інтелекту для організації освітнього процесу. Правове регулювання використання ШІ-інструментів у професійній педагогічній діяльності.	25	30		**55**
Тема 1.2. Особливості написання запитів для генерації освітнього контенту. Розробка навчально-методичних матеріалів засобами ШІ для забезпечення освітнього процесу. Аналіз та перевірка інформації, створеної генеративними системами штучного інтелекту.	25	70		**95**
Підсумкові заходи. Тестування.			30	**30**
РАЗОМ	**50**	**100**	**30**	**180**

© Грановська Т.Я., 2026

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Тема 1.1. Інструменти штучного інтелекту для організації освітнього процесу. Правове регулювання використання ШІ-інструментів у професійній педагогічній діяльності.

Визначення поняття штучного інтелекту. Розгляд можливостей використання ШІ-інструментів (генеративних моделей, цифрових асистентів, сервісів створення контенту) для планування, організації та супроводу освітнього процесу. Ознайомлення з основними напрямами застосування ШІ в діяльності вчителя.

Аналіз нормативно-правових та етичних аспектів використання ШІ в освіті: питання академічної доброчесності, захисту персональних даних, авторського права, цифрової безпеки та відповідального використання генеративних технологій у професійній педагогічній діяльності.

Тема 1.2. Особливості написання запитів для генерації освітнього контенту. Розробка навчально-методичних матеріалів засобами ШІ для зпбезпечення освітнього процесу.Аналіз та перевірка інформації, створеної генеративними системами штучного інтелекту.

Визначення принципів ефективного формулювання запитів (промпт-інжиніринг) для отримання якісного освітнього контенту: визначення ролі ШІ, постановка мети, опис контексту, формування обмежень і критеріїв бажаного результату.

Формування практичних навичок використання ШІ-інструментів для розроблення планів-конспектів, навчальних презентацій, карток-завдань, інфографіки тощо.

Використання інструментів штучного інтелекту для організації поточного, формувального та підсумкового оцінювання навчальних результатів учнів. Створення тестових завдань різного рівня складності, критеріїв оцінювання, рубрик, індивідуальних рекомендацій та аналітичних звітів.

Формування навичок критичного аналізу інформації, створеної генеративними системами штучного інтелекту. Вивчення алгоритму перевірки достовірності ШІ-контенту

© Грановська Т.Я., 2026

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Завдання:

Розробити фрагмент навчально-методичного забезпечення уроку з предмету із використанням інструментів ШІ.

Алгоритм виконання:

1. Обрати тему уроку відповідно до модельної навчальної програми.
2. Обрати ШІ-генеративну модель та перейти в її робочу область.
3. Створити один із дидактичних продуктів (план-конспект уроку, навчальну презентацію, інфографіку, завдання, тест), сформувавши чіткий, конструктивний промпт.
4. Провести аналіз створеного матеріалу на відповідність навчальній програмі, наукову достовірність, вікову відповідність контенту, дотримання принципів академічної доброчесності.

© Грановська Т.Я., 2026

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Нормативно-правові документи

1. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: https://register.nqa. gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf (дата звернення: 15.06.2025 р.).
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 груд. 2016 р. № 988-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934 (дата звернення: 25.07.2026).
3. Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 27 груд. 2019 р. № 1133. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1343-2025-%D0%BF (дата звернення: 24.04.2026).
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Редакція від 01.01.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 26.01.2024). 2. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Редакція від 17.11.2024. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text (дата звернення: 12.07.2026 р.).
5. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 30 листоп. 2020 р. № 1480. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1480729-20 (дата звернення: 25.03.2026).
6. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2297-17 (дата звернення: 10.11.2026).
7. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2811-20 (дата звернення: 10.11.2026)
8. Інструктивно-методичні рекомендації щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти. 2025. URL: https://drive.google.com/file/d/1N9xvTZqBET9ZagqkIFdqLODFDs1J04G4/view (дата звернення: 11.10.2026).
9. Правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні та ЄС. Liga Zakon. URL: https://biz.ligazakon.net/analitycs/241001_pravove-regulyuvannya-vikoristannya-shtuchnogo-ntelektu-v-ukran-ta-s (дата звернення: 24.07.2026).

© Грановська Т.Я., 2026

2. Основна література

1. Штучний інтелект у 2026 році: як змінюються робота, навчання та вимоги до фахівців. Укрїно-польська медіа платформа. URL: https://upmp.news/ua-in-ukraine/shtuchnyj-intelekt-u-2026-rotsi-yak-zminyuyutsya-robota-navchannya-ta-vymogy-do-fahivtsiv/
2. Штучний інтелект в освіті: навч.посіб. / колектив авторів. К.: НУОУ, 2024. URL: https://nuou.org.ua/assets/documents/ai-edu-25(opens%20in%20a%20new%20tab)/index.html#/ (дата звернення: 13.10.2026).
3. Мацепа А. Штучний інтелект в освіті: користь, ризики й потреба у правилах використання. НУШ. URL: https://nus.org.ua/2025/10/17/shtuchnyj-intelekt-v-osviti-koryst-ryzyky-j-potreba-u-pravylah-vykorystannya/ (дата звернення: 12.10.2026).
4. Ноздрачова Д. П., Грановська Т. Я. Можливості штучного інтелекту в освітньому процесі хімії. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молодих учених,* м. Харків, 18 травня 2023 р. Харків, 2023. С. 127–128. URL: edu.ua/items/fb5e6813-01d7-4c28-8412-fbad8e58a300 (дата звернення: 13.07.2026).
5. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. С. 14–22. URL: https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-59-14-22 (дата звернення: 09.11.2026).
6. Римар, Б., Гобир, Л., & Ваврик, Т. Штучний інтелект в освіті: можливості та виклики. *Herald of Khmelnytskyi National University. Technical Sciences*. 2025. *349*(2), С. 379-383. URL: https://doi.org/10.31891/2307-5732-2025-349-55 (дата звернення: 09.11.2026).

3. Додаткова література

1. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. Використання штучного інтелекту в освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2021. С. 14–22. URL: https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-59-14-22 (дата звернення: 15.07.2026).
2. Штучний інтелект в освіті: статистика використання, рекомендації щодо застосування та як обрати безпечний інструмент.Освітній омбудсмен України. URL: https://eo.gov.ua/shtuchnyy-intelekt-v-osviti-statystyka-

© Грановська Т.Я., 2026

vykorystannia-rekomendatsii-shchodo-zastosuvannia-ta-iak-obraty-bezpechnyy-instrument/2025/10/16/ (дата звернення: 15.07.2026).

3. Що таке штучний інтелект в освіті та як його використовують. Westudy. URL: https://westudy.ua/blog/artificial-intelligence/artificial-intelligence-in-education?srsltid=AYCX9vJBEjR4Lp_lmy4g3gmCPswOhRSXAka7fg2edFVm8fxT2OzgRIlR (дата звернення: 15.10.2026).

Примітка. *Посилання на авторів програми є обов'язковим згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права».*

© Грановська Т.Я., 2026